

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR FRILUFTSLIV I SKÅNE LÄN

Områdesnummer och områdesnamn:

FM 21 Ivösjön-Immeln-Ryssberget

Kommuner:

Bromölla, Kristianstad, Östra Göinge och Osby

Area:

43 700 ha

Huvudkriterier:

Område med särskilt goda förutsättningar för friluftaktiviteter och därmed berikande upplevelser.

Område med särskilt goda förutsättningar för vattenknutna friluftaktiviteter och därmed berikande upplevelser.

Stödskriterier:

- Intresseväckande natur- och kulturvärden
- Stillhet/tystnad/låg ljudnivå
- Särprägel
- Tilltalande landskapsbild
- Lämplig terräng med variationsrik topografi
- Områden där man bedriver friluftsliv förhållandevis ostört, d.v.s. att man under en längre tid inte ser hus, vägar och endast ett fåtal andra besökare ("vildmarksområden")
- Vattenanknutna friluftaktiviteter
- Berg/klippor lämpliga för klättring
- Att det finns markerade leder och informationsskyltar
- Förekomst av brukningsvägar, stigar, vandringsleder med mera
- Frånvaro av hinder för områdets användning för friluftssändamål

Friluftaktiviteter:

Vandring, strövande, promenader, naturupplevelser, kulturupplevelser, skridskoåkning, bad, båtliv, kanot, fritidsfiske, blockklättring, fågelskådning.

Beskrivning av områdets värden:

Landskapet inom området har en skiftande karaktär och varierad topografi med flera stora sjöar, vidsträckta skogar och ett bitvis ålderdomligt, öppet kulturlandskap. Ivösjön, vilken är Skånes största och djupaste sjö, utgör tillsammans med Oppmannasjön, Levräsjön, Immeln och Raslången ett mer eller mindre sammanhängande vattensystem med en rik flora och fauna och ett särskilt intressant fågelliv med en mängd olika häckande, rastande och övervintrande arter. Via Skräbeån mynnar Ivösjön ut i havet. I nordost höjer sig det ca 150 meter höga Ryssberget med sina lövskogsklädda sluttningar över det intilliggande slättlandet.

Bäckaskogs slott, vars historia som sträcker sig från 1200-talet, är beläget på näset mellan Ivösjön och Oppmannasjön. Slottet är ett populärt turistmål med ett stort antal besökare. I närheten av slottsområdet ligger det vackra och välbesökta naturområdet Kjugekull där ett av Sveriges populäraste områden för blockklättring finns. I den barrträdsdominerade Kullaskogen finns en rik moss- och svampflora liksom en mängd spår som vittnar om äldre tiders jord- och skogsbruk. På gården Sporrakulla bedrivs delar av jordbruket med gamla metoder. I Skånes första kulturresevat Örnans är kopplingen mellan mark och bebyggelse stark och tydliga spår av traditionellt jord- och skogsbruk ger en god inblick i ett skogshemmans utveckling.

Områdets omväxlande karaktär ger goda förutsättningar för friluftsliv både på mark och i vatten. Ett flertal vandrings- och cykeleder med varierande längd och svårighetsgrad löper inom området, och Skåneleden erbjuder vandring längs stigar och skogsvägar. I de välbesökta strövområdena Kullaskogen och Breanäs finns iordningställda vandringsleder och strövstigar. Sjöarna och systemet av åar och kanaler är lämpliga för paddling, båtliv, fritidsfiske och bad. Vintertid är sjöarna även populära för isseglare och skridskoåkare. Delar av riksintresseområdet, särskilt i nordost men även vid sjöarna, har en anmärkningsvärt låg exploateringsnivå, vilket skapar förutsättningar för upplevelse av orördhet och tystnad. Utblickarna från Ryssberget är bitvis vidsträckta och ger en för länet unik känsla av vildmark.

Förutom ett stort antal besökare från närliggande tätorter lockar området även många människor från Malmöregionen, Danmark och norra Tyskland. Det är relativt lätt att ta sig med bil eller kollektivtrafik till anslutningspunkter i området. Ett antal iordningställda anläggningar, t ex rastplatser, utsiktstorn, grillplatser och badplatser, finns och flera enklare övernattningsmöjligheter erbjuds.

Förutsättningar för bevarande och utvecklings av områdets värden:

Naturvärdena vårdas och utvecklas. Natur- och kulturresevat inom området förvaltas enligt skötselplan. Befintliga leder inklusive Skåneleden bevaras och underhålls. Området lämnas fritt från större eller spridda exploateringar. Naturvårdshänsyn tas i skogsbruket.

Åtgärder, verksamheter och andra intressen som påtagligt kan skada områdets värden är särskilt bebyggelseexploatering, anläggande av vindkraft, täktverksamhet samt bullerstörande verksamheter, särskilt på eller i anslutning till Ryssberget och i nordost. Negativ visuell inverkan, framför allt på utblickarna från Ryssberget, kan påtagligt skada områdets värden. Försämring av vattenkvaliteten i sjöar och vattendrag kan skada områdets värden liksom störande friluftaktiviteter i de mer orörda delarna av området.

Potential finns att ytterligare utöka tillgängligheten genom exempelvis bättre möjligheter att ta sig till området med kollektivtrafik samt genom informationsspridning. Att i större utsträckning försöka få Ryssberget att kopplas

samman med området nordost om Immeln skulle i ännu större utsträckning tillåta besökare att vandra länge i vildmarkslika förhållanden.

Planering och säkerställande:

Inom området finns naturreservaten Brotorpet, Skärnäs, Djupadal, Ljungryda - Östrafors bruk, Näsums bokskogar, Skinsagylet, Dalshult, Grävlingabackarna och Sporrakulla samt kulturreseptatet Örnans. Området berörs av Natura 2000-områdena Ivö Klack, Ivsjön-Oppmannasjön, Levrassjön, Näsurn, Raslängen västra, Östafors-Ljungryda , Holjeån, Drögsperyd och Sporrakulla. Sjöarna och ett antal vattendrag och omfattas av strandskydd. Kjugekull omfattas av förordnande enligt 19 § dåvarande naturvårdslagen, sk. landskapsbildsskydd. Ett antal öar i Immeln utgör djurskyddsområde för att skydda häckningsplatser för fågelarter.

Andra riksintressen som berörs:

Området berörs av riksintresse för naturvården N17 *Immeln-Raslängen*, N18 delområdena *Axeltorp, Djupadal, Lilla Sjö* och *Sluttningszonen*, N22 *Oppmanna-Ivösjöområdet* och N16 *Sporrakulla* samt av riksintresse för kulturmiljövården L:K20 *Bäckaskog-Kjugekull* , L:K24 *Näsurn* och L:K26 *Sporrakulla*.

Områdets avgränsning:

Området fortsätter in i Blekinge län och riksintresseområdet *Valjeviken-Ryssberget-Halen-Raslängen*. Skåneleden startar i Blekinge och ett antal andra leder och vattendrag lämpliga för t ex paddling löper över länsgränsen.